

KORSZERŰ PÁNCÉLOS FELDERÍTŐ ZÁSZLÓALJ

NÉPI és nemzeti hadseregünk alapjait most rakjuk le, rendkívül nagyfontosságú, hogy a felépítésre kerülő honvédséget az adott politikai és anyagi lehetőségek között úgy építsük, hogy az a korszerű követelményeknek megfeleljen, de ezen túlmenően szervezésében és kiképzésében a lefolyt háború tanulságait, tapasztalatait is figyelembe vegyünk.

Az alábbiakban egy korszerű páncélos felderítő zászlóalj szervezésével fogunk foglalkozni. Mielőtt azonban részletekbe bocsátkoznánk, egy elvi jelentőségű kérdést kell megválaszolnunk:

Szükség van-e egyáltalán felderítő zászlóaljra, s ha igen, akkor miért?

Anélkül, hogy e kérdésben vitát óhajtanánk felidézni, a felderítő zászlóalj szükségessége mellett kell kiállanunk és pedig azért, mert:

a seregtesteknek — elsősorban páncélos hadosztályra gondolunk — szükségük van olyan egységekre, amelyek szervezésüknél, fegyverzetük-nél és kiképzésüknél fogva arra hivatottak, hogy a páncélos seregtestek eredményes harcához a

felderítést,
biztosítást,
összeköttetést,
üldözést,
visszavonulás fedezését stb. végezzék.

Eme harceszközmények elvégzése sokkal több eredménnyel kecsegtet, ha oly egységek végzik, amelyek szervezésükben, de elsősorban még békében végrehajtott alapos kiképzésükben erre felkészültek. Súrlódásmentesebb valamely zárt feladatkörben kiképzett egységnek a tevékenysége, mint egy sebtében ad-hoc összeállított vagy nem kifejezetten a fentebbiekre előkészített alakulat működése. Ennélfogva nemcsak többet várhatunk, hanem többet és jobbat követelhetünk is az e célra szervezett és előkészített egységtől.

A fentiekben nagyjából azt is felsoroltuk, hogy melyek azok a harcászati feladatok, amelyek megoldására a felderítő zászlóalj hivatott. A felsoroltakból kitűnik, hogy a felderítő zászlóalj harcát általában nem kötelékben hajtja végre. Felépítésénél és szervezésénél arra kell tehát törekednünk, hogy az önálló harcok megvívásához szükséges eszközöket számára biztosítsuk. A továbbiakban előadottak során könnyen az a vélemény alakulhat ki, hogy talán kissé túlzott a felderítő zászlóalj ennyire önállóvá tételére irányuló törekvésünk, azonban tudjuk, hogy a régebbi honvédség szervezésében is — helyesen — a páncélos had-

osztályparancsnokságnak közvetlenül alárendelt hadosztály közvetlen alakulat volt, amely formailag ugyan nem, de lényegében és a gyakorlatban önálló csapattestnek minősült.

Az elmondottak után nézzük meg, hogy a felderítő zászlóalj szervezésénél milyen szempontokat kell szem előtt tartanunk, hogy speciális feladatait el tudja végezni.

1. Legyen gyors, mozgékony,
2. rendelkezék olyan létszámú lövészerővel, amellyel jellegzetes feladatai megoldhatók,
3. legyenek olyan harceszközei, amelyek harcát eredményesen vívhatja,
4. rendelkezék oly híradóeszközökkel, amelyek a saját egységei, valamint a magasabb parancsnoksága felé az összeköttetést biztosítják,
5. lássuk el korszerű műszaki (árkász) egységgel,
6. Menetképeségének biztosítása céljából lássuk el olyan korszerű javítóműhellyel, ahol középjavításig minden gépkocsijavítás elvégezhető,
7. anyagi szempontból hadműveletek alatt a jövőben is a hadosztályparancsnokság anyagi vezérkari főnökének legyen alárendelve.

1. ponthoz:

A felderítő zászlóalj gyorsasága elsősorban a szállítóeszközöitől függ (természetesen harcban a vezetés rugalmassága, ellenséges behatás, úti viszonyok, a gépjárművek elhasználtsága stb. szintén befolyásolják a mozgékonyt). De függ azok összetételétől is. Minél kisebb méretű és minél gyorsabb; de nem utolsó sorban, minél inkább azonos teljesítőképességű járműveket állítunk be szállítóeszközként, annál inkább biztosítani tudjuk a felderítő zászlóalj mozgékonyt.

A felderítő zászlóaljnál a lövészek szállítására — éppen a jellegzetes feladatokra való tekintettel — nem tartjuk alkalmasnak a gépköcsi alkalmazását. Nem tartjuk alkalmasnak, mert bár kiképzési szempontból úgyszólván teljesen azonosak a gépkocsizó lövészek és motorkerékpáros lövészek, mégis harcban, de harcon kívül is a szállítóeszközök különbözősége folytán adódnak olyan körülmények, amelyek nem megkönnyítik, inkább megnehezítik a parancsnok dolgát.

A gépkocsin való szállítás elmellőzése mellett szól az is, hogy aránylag messziről felfedezhető, menetközben és megállásoknál is nehezebben rejthető, nagy az üzemanyag-fogyasztás, feltétlenül kell egy állandó segédvezető a gépkocsivezető mellé, egy gépkocsin csupán egy raj szállítható.

Ezzel szemben a motorkerékpáron való szállítást indokolja az, hogy hasonlíthatatlanul olcsóbb, mint a gépköcsi. Mégha azt is tekintetbe vesszük, hogy ugyannyi harcoló, tehát egy raj szállításához 6 oldalkocsis motorkerékpár szükséges, még akkor is előnyösebbnek tartjuk. Nem hanyagolható el az a körülmény sem, hogy hazai gépjárműiparunk ki tudná elégíteni motorkerékpár szükségletünket. Nem elv-

tendő az sem, hogy a motorkerékpár könnyebben pótolható, mint a gépkocsi.

El kell ismernünk viszont azt is, hogy a motorkerékpáros lövészszázad menetoszlopa igen hosszú (kb. 75—78 oldalkocsis motorkerékpár + gépjárművek), alacsony jármű lévén, a figyelmet igen megnehezíti. Ennek ellenére mégis szerencsésebb megoldásnak tartjuk a lövészeknek motorkerékpáron való szállítását, mert harcban a parancsnok dolga egyszerűsödik, ha azonos jellegű lövészszázadai vannak, a motorkerékpár kis célt mutat, gyors, könnyen rejthető, elég olykor néhány csomó gaz a rejtéséhez, csak egy vezetője van, vezetése könnyen elsajátítható, szükségszerű vezetővé szinte korlátlanul mindenki kiképezhető.

Kétségtelen, hogy a motorkerékpár lényegesen nagyobb sebességű, mint a harcokcsi, vagy a páncéltörőágyú vontató, azonban oszlopmenetben a motorkerékpár sebessége legfeljebb 40 km/óra, míg a közepes harcokcsi maximális sebessége úton általában 40—45 km/óra, így kivételesen még annak a lehetősége is megvan, hogy egy oszlopba sorolhatók legyenek.

Hangsúlyozzuk, hogy a lövészeknek motorkerékpáron való szállítását kizárólag a felderítő zászlóaljnál tartjuk célszerűnek, más egységeknél a gépkocsin való szállítás elvetésére nem gondolunk.

2. ponthoz:

Felmerül a kérdés, mekkora legyen az a lövészerő, amellyel a felderítő zászlóalj feladatait megoldhatja. E kérdésnél a múltbeli szervezéssel szemben lényeges változás abban állana, hogy megszüntetnők a gépkocsizó lövészszázadot s helyébe még egy oldalkocsis motorkerékpáros századot állítanánk be. Ez négy szakaszos motorkerékpáros századot véve alapul, századonként kb. 150 fő harcost jelentene. Ez a lövészerő elegendőnek látszik az adódó feladatok megoldására. Egy harmadik lövészszázad szervezésével rendkívüli nagymértékben megerősödne a felderítő zászlóalj ütőereje, de mondhatni ugyanolyan mértékben veszítene a mozgékonyaságából.

Gondoljunk arra, hogy a felderítő zászlóalj oszlophossza utazómenetben 7—8 km. De létszámbelileg is tetemesen megduzzasztaná a zászlóaljat s a nyert erőtbőllet oly nagy mértékben korlátozná a felderítő zászlóalj mozgékonyaságát, hogy semmiképpen sem gondolhatunk még egy harmadik motorkerékpáros lövészszázad beállítására.

3. ponthoz:

A felderítő zászlóalj harcait önállóan és hosszabb-rövidebb ideig teljesen magára hagyatva vívja meg. Ebből folyóan tűzfegyverekkel még szűkreszabott anyagi lehetőségeink mellett is viszonylagosan bőkezűen kell ellátni. Nem fog túlzásnak hatni az az óhajunk, hogy szakaszonként egy raj golyószóró, vagy könnyű-géppuska; míg a másik két rajban 6—6 géppisztoly és legalább 1—1 távcsöves puska legyen. A nehézpuska

beállítását nem javasoljuk; nehézkessé teszi a raj alkalmazását, azonkívül páncélelhárításra korszerű páncélossal szemben nem vált be, kisebb helyi ellenállások leküzdésére sokkal eredményesebben használható a géppuska; páncéltörőágyú; az aknavető. Háborús tapasztalat, hogy a nehézpuska ugyyszólván mindig lefékezte a többi raj harcának lendületét. Röviden: nem korszerű fegyver.

A lezajlott háború során állandóan érezhető volt a felderítő zászlóaljnál egy olyan nehézfegyver egységnek hiánya, amelyet akár egységes vezetés mellett, mint támogató tüzfegyver csoportot, akár megosztva a parancsnok külön-külön alkalmazhatott volna. Ebből a tapasztalatból fakadt az a megállapításunk, hogy úgy békében, mint háborúban kell lennie a felderítő zászlóaljnak egy egysége, mely a harcokosi század mellett a tűz és átütőerő súlyát adja. Úgy véljük, hogy ez az egység a nehézfegyver század lenne, amely elképzelésünk szerint három szakaszra tagozódna.

Nevezetesen: géppuskás szakasz (3 raj, rajonként 2 géppuska), páncéltörőágyú szakasz (4 raj, rajonként egy 7.5 cm páncéltörőágyú), nehéz aknavető szakasz (4 raj, rajonként 1 nehéz aknavető).

E tüzgépek szervezetszerű beállítása kis létszámukból folyóan nem nagy mértékben növelné a zászlóalj oszlopát, míg tüzéroi szempontjából fel nem becsülhető erőttöbbletet jelentene a régebbi harcértékkel szemben. A fenti fegyverek adottságai, jellemző tulajdonságai alkalmazásának módjai ismeretesek, arról ez alkalommal nem szükséges megemlékezni. Azonban az aknavető szakasszal kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy az tulajdonképpen a felderítő zászlóalj tüzérsége lenne. Felmerülhet itt ugyan a kérdés, nem volna-e célszerű inkább egy üteget beállítani, ha az aknavető ugyis a tüzérségi feladatokat oldaná meg, illetve a tüzérséget pótolná. E kérdésre határozott nemmel kell válaszolnunk; az aknavető ugyanis a tüzérségnek az aknavető által megoldható feladatát végezné csupán. De szól emellett az is, hogy az aknavető kisebb kezelő létszámmal dolgozik, könnyebben kezelhető, rejthető; vontatója egyben a kezelő személyzetét is viszi, stb., stb. De még figyelembe kell vennünk azt is, hogy a felderítő zászlóaljnak nem lehet feladata tartós védelemre berendezkedett ellenség ellenállásának megtörése, így tehát üteg szervezetszerű beállításának gondolatát el kell vetnünk.

Sokat vitatott kérdés, hogy legyen-e a felderítő zászlóaljnál szervezetszerűen harcokosi század; illetve nem fogja-e lefékezni a zászlóalj gyorsaságát a harcokosi? Feltétlenül szükségesnek tartjuk a harcokosi század rendszeresítését, mert a volt páncélgépkocsi-század az összeköttetésen kívül más vonatkozásban és alkalmazásban egyáltalán nem vált be. A felderítő zászlóaljnak magára hagyatva igen sokszor súlyos harcokat kell vívnia. Nem nélkülözheti tehát a mai kor egyik döntő fontosságú harceszközét, a harcokosit, annál is inkább nem, mert harcot vívni önállóan és eredményesen a harcokosi nélkül ma már szinte elképzelhetetlen.

Igaz, hogy a harcokosi lassúbb, mint a kerekes járművek, de a közepes harcokosi, amely 7.5 cm-es löveggel rendelkezik és amely nem

nehezebb 25—28 tonnánál, s amely éppen ennek következtében megfelelő gyorsaságot is tud kifejteni, lépést tud tartani a többi gépjárművel. Egyébként is utazó menetben, ahol az ellenséggel való találkozás nem valószínű, ott jól megszervezett menettel e nehézség könnyen kiküszöbölhető (harckocsi század hamarabb indul), míg ütközetmenetben, amikor az ellenséggel való találkozással számolnunk kell; akkor az oszlopmenetsebessége ugyanis mérséklődik, s így a különbségek kiegyenlítődnek. Az elmondottak alapján a legcélszerűbb megoldásnak látszik, ha a kérdéses harckocsi, 4 szakasz, szakaszonként 5, összesen tehát 23 közepes harckocsi.

4. ponthoz:

A felderítő zászlóalj feladataiból adódik az a szükségszerűség, hogy legyenek olyan híradó eszközei, amelyekkel megbízhatóan tudja ellátni az összeköttetést, úgy a kiküldött alegységei (felderítőjárőrök), mint a magasabb parancsnokságok felé. Ennek fontosságát nem szükséges kihangsúlyozni, mert híradó eszközök nélkül a felderítő zászlóalj működése a magasabb parancsnokságok szempontjából igen kétes értékűvé válik.

Az elmúlt háború során a felderítő zászlóaljnál használt rádiók (R/3, R/4. T., R/7. a.) többé-kevésbé beváltak, mégis előnyösebb lenne, ha a jövőben terjedelemre és súlyra lényegesen kisebb s hatótávolságra nagyobb rádiókat alkalmazhatnánk. A vezetékes rajok számát változtatlanul négyben állapítanánk meg. Ez elegendő ahhoz, hogy biztosítani tudjuk a vezetékes összeköttetést is a zászlóaljparancsnokság és a küzdő alosztályok között.

5. ponthoz:

A felderítőzászlóalj harcselekményei során aligha adódik olyan eset, hogy műszaki akadályokkal, zárákkal, vagy műtárgyak rombolásával ne kellene a parancsnoknak számolnia. Az eddigi szervezés szerinti 4 rajos árkász szakasz bevált. Azonban szükségesnek tartjuk ezenkívül ennek ellenére még 2 rajnak a szervezését, amely „kételtű” gépjárművekkel rendelkezik. E 2 raj felszereléséhez még legalább 2—2 felfújható gumicsónak is kell, hogy tartozzék. Talán szükségtelen esetelnünk ennek a jelentőségét, elég, ha arra utalunk, hogy egy-egy motorkerékpáros rajnak folyón való átkelése mennyire meggyorsulna.

6. ponthoz:

A gépjármű és anyaggazdálkodás önállóvá tétele és a felderítő zászlóalj menetképességének biztosítása miatt a zászlóaljat el kell látnunk — mint a múltban — olyan korszerű műhellyel, amely a nagyjavításon kívül mindennemű gépkocsijavítást el tud végezni. Ennek jelentőségét fel tudjuk mérni akkor, ha megemlítjük, hogy egy-egy közép- és nagyjavítás a múltban központi javítóműhelyben hónapokat vett igénybe. Itt kell megemlítenünk, hogy az eddigi alosztályonként beállított üzemanyag-gépkocsin kívül szükséges lenne még 4 szervezett-

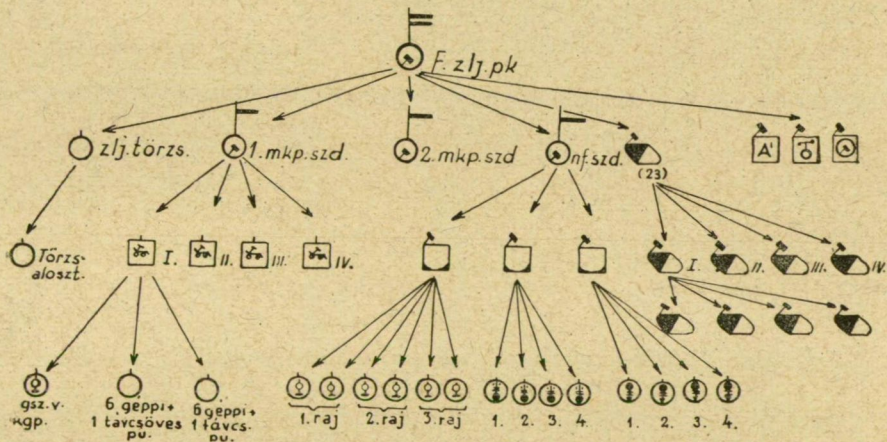

szerűen a törzsalosztályhoz tartozó üzemanyag-gépkocsinak a beállítása, amelyek befogadóképessége, ill. ürtartalma legalább 2.500 liter egyenként.

7. ponthoz:

Az anyagi ellátás egyszerűsítése céljából a felderítőzászlóalj jövőben is maradjon hadműveletek alatt a hadosztály anyagi vezérkarifőnöknek közvetlenül alárendelve. Ez az óhaj természetes és indokolt, mert a felderítőzászlóalj hadosztály közvetlen alakulata lévén, nem is volna észszerű közbeiktatni hadműveletek alatt még egy közbenső parancsnokságot, ami feltétlenül lassítaná az anyagi ellátás ütemét (itt elsősorban üzemanyag és lőszerellátásra gondolunk).

A fentiekben elmondottak alapján a páncélos hadosztály közvetlen felderítőzászlóalj szervezése az alábbiak szerint alakulna:

Korszerű felderítő zászlóalj szervezete

Meggyőződésünk, hogy az előbbieken elmondottak szerint megszervezett és jól kiképzett felderítőzászlóalj a reá háruló feladatokat meg tudja oldani és a hozzáfűzött reményeket be is váltja.

Szotyori László